

Sbírka soudních rozhodnutí

STANOVISKO GENERÁLNÍ ADVOKÁTKY
ELEANOR SHARPSTON
přednesené dne 9. června 2016¹

Věc C-42/15

Home Credit Slovakia a.s.
proti
Kláře Bíróové

[žádost o rozhodnutí o předběžné otázce podaná Okresným soudem (okresní soud) Dunajská Streda, Slovensko]

„Ochrana spotřebitele — Smlouvy o spotřebitelském úvěru — Směrnice 2008/48/ES — Význam výrazu ‚vypracovávají se na papíře nebo na jiném trvalém nosiči‘ — Vnitrostátní požadavek stanovící, že dokument musí mít ‚písemnou formu‘ a musí být podepsán — Platnost smlouvy o spotřebitelském úvěru — Povinné údaje podle čl. 10 odst. 2 směrnice 2008/48/ES — Úvěrová smlouva, která neobsahuje povinné údaje, avšak odkazuje na samostatný dokument — Vnitrostátní sankce za neuvedení povinných údajů — Přiměřenost“

1. Okresný soud (okresní soud) v Dunajské Stredě (Slovensko) prostřednictvím projednávané žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce žádá o poskytnutí vodítka k výkladu směrnice 2008/48/ES², která upravuje smlouvy o spotřebitelském úvěru. Pokládá řadu vzájemně souvisejících otázek, jež se týkají rozsahu harmonizace stanovené touto směrnicí a míry, v jaké členské státy nemohou zachovávat či zavádět ustanovení upravující formální náležitosti uzavírání úvěrové smlouvy. Táže se, zda: i) požadavek, že úvěrová smlouva musí být vypracována „na papíře nebo na jiném trvalém nosiči“, je autonomním pojmem unijního práva, ii) z této povinnosti rovněž vyplývá, že smlouva musí být podepsána stranami a povinné údaje, které má věřitel poskytnout dlužníkovi, musí být uvedeny ve stejném dokumentu jako úvěrová smlouva, iii) zda věřitel musí uvést přesná data, ke kterým jsou platby podle smlouvy splatné, a poskytnout tabulku uvádějící umořování jistiny tak, jak jsou platby uskutečňovány za trvání půjčky, a iv) zda jsou přiměřené některé sankce, které jsou podle vnitrostátního práva ukládány v případě, že věřitel neposkytl povinné údaje.

Unijní právo

Směrnice 2008/48

2. Směrnice 2008/48 sleduje dva hlavní cíle, tj. poskytnout vysokou a rovnocennou úroveň ochrany spotřebitele a zajistit tak důvěru spotřebitelů a vytvořit skutečný vnitřní trh. Za účelem dosažení těchto cílů byl v celé řadě klíčových oblastí stanoven plně harmonizovaný unijní rámec³. Aby se mohli spotřebitelé rozhodovat na základě úplné znalosti věci, měli by před uzavřením úvěrové smlouvy získat

1 — Původní jazyk: angličtina.

2 — Směrnice Evropského parlamentu a Rady ze dne 23. dubna 2008 o smlouvách o spotřebitelském úvěru a o zrušení směrnice Rady 87/102/EHS (Úř. věst. L 133, s. 66) (dále jen „směrnice 2008/48“).

3 — Body 7, 8 9 a 10 odůvodnění.

přiměřené informace, které by měli mít možnost posoudit⁴. Pokud jde o otázky smluvního práva související s platností úvěrových smluv, smějí členské státy zachovávat nebo zavádět vnitrostátní předpisy, které jsou v souladu s unijním právem⁵. Aby se spotřebitel mohl seznámit se svými právy a povinnostmi plynoucími z úvěrové smlouvy, měla by tato smlouva jasně a výstižně uvádět veškeré nezbytné informace⁶. Členské státy by měly stanovit pravidla týkající se sankcí za porušení vnitrostátních předpisů přijatých podle této směrnice a zajistit jejich uplatňování. Všechny sankce by měly být účinné, přiměřené a odrazující⁷.

3. Podle článku 1 je účelem směrnice 2008/48 harmonizovat některé aspekty právních a správních předpisů členských států, které se týkají smluv o spotřebitelském úvěru.

4. Podle článku 2 se směrnice 2008/48 vztahuje na úvěrové smlouvy, pokud nejsou z její oblasti působnosti výslovně vyloučeny.

5. Relevantní jsou následující definice v článku 3:

„a) ‚spotřebitelem‘ se rozumí fyzická osoba, která při operacích, na něž se vztahuje tato směrnice, jedná za účelem nesouvisejícím s její živností, podnikáním nebo povoláním;

b) ‚věřitelem‘ fyzická nebo právnická osoba, která v rámci své živnosti, podnikání nebo povolání poskytuje nebo slibuje poskytnout úvěr;

c) ‚úvěrovou smlouvou‘ smlouva, na jejímž základě věřitel poskytuje nebo slibuje poskytnout spotřebiteli úvěr ve formě odložené platby, půjčky nebo jiné podobné finanční služby, s výjimkou smluv o průběžném poskytování služeb nebo dodávání zboží stejného druhu, kdy spotřebitel za tyto služby nebo zboží po dobu jejich poskytování nebo dodávání platí ve splátkách;

[...]

m) ‚trvalým nosičem‘ každý nástroj, který umožňuje spotřebiteli ukládat informace určené jemu osobně, a to způsobem vhodným pro jejich budoucí použití, po dobu přiměřenou jejich účelu, a který umožňuje reprodukci uložených informací v nezměněném stavu;

[...]“

6. V kapitole II jsou uvedeny informace a postupy předcházející uzavření úvěrové smlouvy. Článek 5 odst. 1, který je součástí uvedené kapitoly, stanoví, že předmluvní informace se poskytují na papíře nebo na jiném trvalém nosiči⁸.

7. Povinnost poskytnout spotřebitelům informace na papíře nebo na jiném trvalém nosiči je opakovaně uvedena v řadě dalších ustanovení směrnice 2008/48⁹.

8. Článek 10 odst. 1 stanoví:

„Úvěrové smlouvy se vypracovávají na papíře nebo na jiném trvalém nosiči.

4 — Bod 19 odůvodnění.

5 — Bod 30 odůvodnění.

6 — Bod 31 odůvodnění.

7 — Bod 47 odůvodnění.

8 — Rovněž viz přílohu II, nadepsanou „Standardní evropské informace o spotřebitelském úvěru“.

9 — Tato ustanovení se zabývají: úvěrovými smlouvami ve formě možnosti přečerpání (články 6 a 12), výpůjční úrokovou sazbou (čl. 11 odst. 1), úvěrovými smlouvami na dobu neurčitou (čl. 13 odst. 1 a 2), právem na odstoupení od smlouvy (čl. 14 odst. 3 písm. a)), překročením (čl. 18 odst. 1 a 2), některými povinnostmi zprostředkovatelů úvěru vůči spotřebitelům (čl. 21 písm. b)).

Každá smluvní strana obdrží jedno vyhotovení úvěrové smlouvy. Tímto článkem nejsou dotčena žádná vnitrostátní pravidla ohledně platnosti uzavírání úvěrových smluv, jež jsou v souladu s právem Společenství.“

9. Článek 10 odst. 2 obsahuje seznam 22 údajů, které musí být jasně a výstižně uvedeny v úvěrové smlouvě (dále jen „povinné údaje“). Tento seznam zahrnuje, mimo jiné:

- „h) výši, počet a četnost plateb, jež má spotřebitel provést, a případně způsob přiřazování plateb k jednotlivým dlužným částkám s různými výpůjčními úrokovými sazbami pro účely splácení;
- i) je-li zahrnuto umoření jistiny úvěrové smlouvy s pevně stanovenou dobou trvání, právo spotřebitele obdržet bezplatně na požádání kdykoliv za trvání úvěrové smlouvy výpis z účtu v podobě tabulky umoření.

Tabulka umoření uvádí dlužné platby a lhůty a podmínky vztahující se ke splacení těchto částek; obsahuje rozčlenění každé splátky ukazující umořování jistiny, úrok vypočítaný na základě výpůjční úrokové sazby a veškeré případné dodatečné náklady; pokud není úroková sazba stanovena nebo je podle úvěrové smlouvy možné dodatečné náklady měnit, musí tabulka umoření jasně a stručně uvádět, že údaje tabulky platí pouze do změny výpůjční úrokové sazby nebo dodatečných nákladů v souladu s úvěrovou smlouvou;

[...]“

10. Článek 10 odst. 3 stanoví: „[p]oužije-li se odst. 2 písm. i), poskytne věřitel spotřebiteli bezplatně kdykoliv za trvání úvěrové smlouvy výpis z účtu v podobě tabulky umoření“.

11. Článek 22 stanoví, že pokud tato směrnice obsahuje harmonizovaná ustanovení, nesmějí členské státy ve vnitrostátním právu zachovávat ani zavádět ustanovení odchylná od ustanovení této směrnice.

12. V souladu s článkem 23 členské státy stanoví účinné, přiměřené a odrazující sankce za porušení vnitrostátních předpisů přijatých na základě této směrnice.

Směrnice 97/7/ES

13. Směrnice 97/7¹⁰ obsahuje ustanovení sledující ochranu spotřebitelů v případě smluv uzavíraných na dálku. Podle článku 4 před uzavřením jakékoli smlouvy na dálku musí být spotřebiteli s dostatečným časovým předstihem přístupné některé informace¹¹. Článek 5 uvedené směrnice je nadepsán „Písemné potvrzení informací“. První odstavec zní následovně:

„Spotřebitel musí v průběhu plnění smlouvy včas obdržet potvrzení informací uvedených v čl. 4 odst. 1 písm. a) až f), a to písemně nebo jiným stálým, jemu dosažitelným a přístupným komunikačním prostředkem, a v případě zboží, které není určeno k dodání třetím osobám, nejpozději v okamžiku dodání, nebyly-li již tyto informace spotřebiteli písemně nebo jiným stálým, jemu dosažitelným a přístupným komunikačním prostředkem poskytnuty před uzavřením smlouvy.

10 — Směrnice Evropského parlamentu a Rady ze dne 20. května 1997 o ochraně spotřebitele v případě smluv uzavřených na dálku (Úř. věst. L 144, s. 19; Zvl. vyd. 15/003, s. 319) (dále jen „směrnice o prodeji na dálku“). Uvedená směrnice byla mezitím zrušena a nahrazena směrnicí Evropského parlamentu a Rady 2011/83/EU ze dne 25. října 2011 o právech spotřebitelů, kterou se mění směrnice Rady 93/13/EHS a směrnice 1999/44/ES Evropského parlamentu a Rady a zrušuje směrnice Rady 85/577/EHS a směrnice Evropského parlamentu a Rady 97/7/ES (Úř. věst. L 304, s. 64).

11 — Okruh informací je stanoven v článku 4 a týká se zejména totožnosti dodavatele, vlastností zboží nebo služeb, ceny, nákladů na dopravu, ujednání o platebních podmínkách a existence práva odstoupit od smlouvy.

[...] ^{12a}

Vnitrostátní právo

14. Podle slovenského občanského zákoníku ¹³ je písemný právní úkon platný, je-li podepsán jednající osobou ¹⁴. Není-li právní úkon učiněn ve formě, kterou vyžaduje zákon (nebo dohoda stran) je neplatný.

15. V souladu se slovenským obchodním zákoníkem ¹⁵ lze část obsahu úvěrové smlouvy určit odkazem na všeobecné obchodní podmínky podniku.

16. Smlouva o spotřebitelském úvěru musí mít písemnou formu a každá smluvní strana obdrží alespoň jedno její vyhotovení v listinné podobě nebo na jiném trvalém nosiči ¹⁶. Smlouva o spotřebitelském úvěru musí obsahovat mimo jiné výši, počet a termíny splátek jistiny, úroků a jiných poplatků, případně pořadí, ve kterém budou splátky přiřazovány k jednotlivým nesplaceným zůstatkům s různými úrokovými sazbami spotřebitelského úvěru pro účely jeho splacení ¹⁷. Spotřebitelé mají právo vyžádat si výpis z účtu v podobě tabulky umoření (je-li jistina umořována) ¹⁸, a to kdykoli za trvání úvěrové smlouvy ¹⁹.

17. Poskytnutý spotřebitelský úvěr se považuje za bezúročný a bez poplatků, jestliže úvěrová smlouva nemá písemnou formu a neobsahuje informace stanovené zákonem o spotřebitelském úvěru ²⁰.

Skutkové okolnosti, řízení a předběžné otázky

18. Dne 29. června 2011 žalobkyně v původním řízení, společnost Home Credit Slovakia (dále jen „věřitelka“), uzavřela smlouvu o spotřebitelském úvěru s žalovanou, Klárou Bíróovou (dále jen „dlužnice“) na předtištěném standardním formuláři, který musel být písemně vyplněn. Dlužnice získala úvěr ve výši 700 eur. Souhlasila s tím, že splatí celkovou částku 1 087,56 eur v měsíčních splátkách ve výši 32,50 eur. Půjčka měla být splacena během 36 měsíců od poskytnutí úvěru.

19. Dlužnice podpisem úvěrové smlouvy potvrdila, že obdržela úvěrové podmínky, se kterými byla seznámena, a vyjádřila souhlas být jimi vázána. K úvěrové smlouvě byly připojeny „Podmínky úvěrové smlouvy společnosti Home Credit Slovakia, a.s. – hotovostní úvěr“ (dále jen „všeobecné obchodní podmínky“), které byly na každé straně v horním rohu označeny kódem ISH111. Dlužnice podpisem úvěrové smlouvy potvrdila, že obdržela všeobecné obchodní podmínky a je s nimi seznámena, dále že všechna jejich ustanovení jsou srozumitelná a vyjádřila souhlas být jimi vázána. Vyhotovení všeobecných obchodních podmínek nebylo podepsáno ani věřitelkou ani dlužnicí. Tyto podmínky mimo jiné uvádějí, že dlužnice je povinna řádně a včas splácet poskytnutý úvěr, a to v pravidelných

12 — Článek 7 směrnice 2011/83 (která nahradila směrnici 97/7) stanoví požadavek, že informace musí být poskytnuty „[...] v papírové podobě, nebo pokud s tím spotřebitel souhlasí, na jiném trvalém nosiči“.

13 — Občiansky zákonník, zákon č. 40/1964 Zb. (občanský zákoník, zákon č. 40/1964 Sb., ve znění změn).

14 — Ustanovení § 40 odst. 3 slovenského občanského zákoníku.

15 — Obchodný zákonník, zákon č. 513/1991 Zb. (obchodní zákoník, zákon č. 513/1991 Sb., ve znění změn). Viz § 273 slovenského obchodního zákoníku.

16 — Zákon č. 129/2010 Z. z. o spotřebitelských úveroch a o iných úveroch a pôžičkách pre spotrebiteľov a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon č. 129/2010 Sb. o spotřebitelském úvěru a o jiných úvěrech a půjčkách pro spotřebitele a o změně a doplnění některých zákonů (dále jen „zákon o spotřebitelském úvěru“). Viz § 9 zákona o spotřebitelském úvěru.

17 — Ustanovení § 9 odst. 2 písm. l) zákona o spotřebitelském úvěru.

18 — V tomto kontextu chápu pojem „umořování“ jako snižování dluhu prostřednictvím pravidelných splátek jistiny a úroku.

19 — Ustanovení § 9 odst. 2 písm. m) zákona o spotřebitelském úvěru.

20 — Ustanovení § 11 zákona o spotřebitelském úvěru.

měsíčních splátkách, jejichž počet, výše a termíny splatnosti jsou určeny ve smlouvě. Dlužnice má právo vyžádat si bezplatně kdykoliv za trvání úvěrové smlouvy výpis z účtu v podobě tabulky umoření, která uvádí splátky, které mají být zaplacený, a lhůty a podmínky jejich spláčení včetně rozčlenění každé splátky ukazující umořování jistiny, úroku a (případně) dalších poplatků.

20. Úvěrové podmínky neobsahují podrobnější pravidla pro výpočet úročení jistiny ani ustanovení o tom, jaká část z měsíční splátky (32,50 eur) se použije na spláčení úroku a poplatků a jaká část se použije k umořování jistiny úvěru.

21. Dlužnice uhradila pouze dvě splátky podle uvedené smlouvy. Dne 26. dubna 2012 věřitelka požádala o splacení celé dlužné částky úvěru. Jednalo se o zaplacení: i) dlužné jistiny, ii) úroku, iii) úroku z prodlení a iv) smluvních pokut za prodlení. Dlužnice nezaplatila žádnou z uvedených částek. Věřitelka tedy podala žalobu na 1 155,52 eur a úrok z prodlení ve výši 0,024 % denně z částky 778,34 eur ode dne 11. února 2014 do zaplacení dlužné částky.

22. Předkládající soud uvádí, že podle vnitrostátních pravidel musí mít smlouva o spotřebitelském úvěru písemnou formu a musí obsahovat určité informace týkající se mimo jiné výše, počtu a termínů splátek úroku z jistiny a jiných poplatků, a případně informace o umořování²¹. Úvěrová smlouva, která není stranami podepsána, není v souladu s vnitrostátními pravidly, a je tudíž neplatná²². Z původního řízení vyplývá, že tyto informace (část povinných údajů) jsou obsaženy v nepodepsaných všeobecných obchodních podmínkách. Vystává tedy otázka, zda je smlouva o spotřebitelském úvěru uzavřená dne 29. června 2011 platná. Za těchto okolností předkládající soud žádá o rozhodnutí o sedmi předběžných otázkách, které, pro usnadnění jejich porozumění, uvádím v souhrnné podobě:

první a druhá otázka

- Jaký význam má výraz „na papíře nebo na jiném trvalém nosiči“ uvedený v čl. 10 odst. 1, ve spojení s čl. 3 písm. m) směrnice 2008/48? – Zahrnuje tento výraz pouze fyzický dokument podepsaný stranami úvěrové smlouvy? – Musí takový dokument obsahovat povinné údaje stanovené v čl. 10 odst. 2 [směrnice 2008/48]? – Je v souladu s čl. 10 odst. 1 směrnice 2008/48, jestliže jsou povinné údaje uvedeny v samostatném dokumentu, například ve všeobecných obchodních podmínkách, který strany úvěrové smlouvy nepodepsaly, přičemž úvěrová smlouva obsahuje odkaz na tento dokument?
- Do jaké míry směrnice 2008/48 plně harmonizuje pravidla týkající se informací, které mají být uvedeny v úvěrové smlouvě pro účely čl. 10 odst. 1 a 2 [směrnice 2008/48], takže tato ustanovení brání vnitrostátním pravidlům, která: i) stanoví povinnost, aby povinné údaje byly obsaženy v jediném dokumentu podepsaném stranami úvěrové smlouvy, nebo ii) jsou vykládána tak, že úvěrová smlouva nemůže vyvolat plné právní účinky, neboť některé povinné údaje jsou uvedeny v samostatném dokumentu, jako například ve všeobecných obchodních podmínkách?

třetí a čtvrtá otázka

- Má být výraz „četnost plateb“ uvedený v čl. 10 odst. 2 písm. h) směrnice 2008/48 vykládán tak, že věřitel má povinnost v úvěrové smlouvě uvést přesné datum, ke kterému má být uskutečněna každá platba, nebo stačí, je-li splatnost každé splátky uvedena prostřednictvím odkazu na objektivně zjiitelná kritéria? – V případě, že je odkaz dostačující, mohou být takové informace obsaženy v samostatném dokumentu, na který úvěrová smlouva odkazuje, jako jsou například „všeobecné obchodní podmínky“, a který není podepsán stranami?

21 – Viz body 14 a 15 výše.

22 – Viz bod 17 výše.

pátá a šestá otázka

- Má být čl. 10 odst. 2 písm. h) ve spojení s písm. i) směrnice 2008/48 vykládán tak, že smlouva o úvěru na dobu určitou, při níž dochází ke splácení jistiny v rámci jednotlivých splátek, nemusí obsahovat tabulku umoření, ale že tyto informace může věřitel dlužníkovi poskytnout na požádání? Nebo je věřitel povinen uvést tabulku umoření v úvěrové smlouvě ke dni vstupu této smlouvy v platnost a dlužník má rovněž právo za trvání úvěrové smlouvy požadovat tabulku umoření uvádějící rozpis splátek splatných ode dne takové žádosti? Jsou požadavky na informace uvedené v čl. 10 odst. 2 písm. h) [směrnice 2008/48] plně harmonizovány podle čl. 22 odst. 1 směrnice 2008/48, takže členské státy nesmí vyžadovat, aby tabulka umoření byla zahrnuta v úvěrové smlouvě?

sedmá otázka

- V případě, že věřitel neposkytne většinu informací stanovených v čl. 10 odst. 2 směrnice 2008/48, je sankce uložená podle vnitrostátních právních předpisů, která činí úvěrovou smlouvu bezúročnou a bez poplatků (to znamená, že dlužník je povinen splatit pouze jistinu), přiměřená pro účely článků 1 a 23 této směrnice?

23. Písemná vyjádření předložily německá a slovenská vláda, jakož i Evropská komise. Slovenská vláda a Komise přednesly vyjádření na jednání, které se konalo dne 24. února 2016.

Posouzení

První a druhá otázka – stupeň harmonizace formálních náležitostí vztahujících se k uzavření smlouvy o spotřebitelském úvěru

24. Legislativní úprava poskytování informací spotřebitelům vychází ze zásady, že dobře informovaný spotřebitel má lepší předpoklady zvolit nejvýhodnější nabídku úvěru, a snaží se rovněž zajistit, aby si byl spotřebitel vědom práv a povinností vyplývajících ze smlouvy o spotřebitelském úvěru. K naplnění těchto cílů je třeba, aby poskytnuté informace neměly pomíjivý charakter – ale musí zůstat spotřebiteli trvale k dispozici.

25. V tomto kontextu směrnice 2008/48 v čl. 3 písm. m) definuje pojem „trvalý nosič“ takto: „každý nástroj, který umožňuje spotřebiteli ukládat informace určené jemu osobně, a to způsobem vhodným pro jejich budoucí použití, po dobu přiměřenou jejich účelu, a umožňuje reprodukci uložených informací v nezměněném stavu“. Nicméně neobsahuje žádnou definici výrazu „na papíře“. Tento výraz je tudíž třeba vykládat v souladu s jeho obvyklým smyslem v běžném jazyce, s přihlédnutím k legislativnímu kontextu a cílům, které sleduje směrnice 2008/48²³.

26. V kontextu čl. 10 odst. 1 se výraz „na papíře“ vztahuje na nosič, na němž je úvěrová smlouva vypracována a předána spotřebiteli. Z výrazu „nebo na jiném trvalém nosiči“ vyplývá, že „na papíře“ je považováno za zvláštní formu trvalého nosiče nebo prostředku, kterým je úvěrová smlouva sdělena spotřebiteli pro účely směrnice 2008/48. Druhý pododstavec čl. 10 odst. 1 stanoví, že každá smluvní strana obdrží jedno vyhotovení úvěrové smlouvy. Z toho rovněž vyplývá, že čl. 10 odst. 1 se vztahuje na nosič, na kterém je tato smlouva zpřístupněna spotřebiteli.

23 — Viz rozsudek ze dne 5. července 2012, Content Services, C-49/11, EU:C:2012:419, bod 32.

27. Úvěrová smlouva vypracovaná na papíře má následující vlastnosti, které jsou v souladu s požadavky stanovenými v čl. 3 písm. m) směrnice 2008/48 (definice „trvalého nosiče“). Umožňuje spotřebiteli ukládat informace určené jemu osobně a zajistit, že obsah úvěrové smlouvy nebude změněn a tyto informace zůstanou po přiměřenou dobu přístupné. To přispívá k vysoké ochraně spotřebitelů, zejména tím, že spotřebitel si je vědom svých práv a povinností vyplývajících z úvěrové smlouvy.

28. Stejný přístup se odráží v ostatních ustanoveních směrnice 2004/48 týkajících se práv spotřebitele obdržet informace o úvěrové smlouvě²⁴.

29. Z požadavku, že úvěrová smlouva musí být vypracována na papíře, tudíž vyplývá i její povinná písemná forma – to je v souladu s běžným smyslem požadavku čl. 10 odst. 1, aby úvěrová smlouva byla vypracována na papíře.

30. Předkládací soud v předkládacím usnesení uvádí (a potvrdily to i slovenská vláda a Komise), že v slovenské jazykové verzi čl. 10 odst. 1 je výraz „na papíře“ vyjádřen slovem „*písomne*“, jehož doslovný anglický překlad je „in writing“. Zdá se, že výběr slov může vyjadřovat požadavek stanovený vnitrostátním právem, aby byl dokument podepsán stranami smlouvy, a že se nejedná o výraz přesně odpovídající výrazu „na papíře“, který je použit v některých jiných jazykových verzích směrnice 2008/48²⁵.

31. Z ustálené judikatury vyplývá, že v případě rozdílů mezi různými jazykovými verzemi unijního legislativního aktu musí být dotčené ustanovení vykládáno podle účelu a celkové systematiky právní úpravy, jejíž část tvoří²⁶.

32. V kontextu čl. 10 odst. 1 představuje výraz „na papíře nebo na jiném trvalém nosiči“ pojem unijního práva, a musí tudíž mít stejný význam ve všech členských státech. Z bodů 24 a 26 výše vyplývá, že se tento výraz týká způsobu, jakým je úvěrová smlouva poskytnuta spotřebiteli.

33. Dodávám, že výraz „písemně“ byl v kontextu čl. 5 odst. 1 směrnice o prodeji na dálku vykládán jako synonymum výrazu „na papíře“²⁷. V rozsudku *Content Services* Soudní dvůr posuzoval, zda dotčený podnik, jehož obchodní počínání spočívá v tom, že informace uvedené v čl. 4 odst. 1 uvedené směrnice jsou spotřebitelům zpřístupněny pouze prostřednictvím hypertextového odkazu na internetové stránky, splňuje povinnost zajistit, aby spotřebitel obdržel písemné potvrzení povinných údajů. Soudní dvůr dospěl k závěru, že výraz „písemně“ je alternativou „jiného trvalého nosiče“²⁸.

34. A tak, i když slovenská verze směrnice odkazuje na povinnost uvedenou v čl. 10 odst. 1 jako na povinnost vypracovat úvěrovou smlouvu „písemně“ a nikoliv „na papíře“, mají, podle mého názoru, tyto dva výrazy pro účely uvedeného ustanovení stejný význam.

35. Výraz „úvěrová smlouva“ je definován v čl. 3 písm. c) směrnice 2008/48. Z doslovného znění čl. 10 odst. 2 vyplývá, že informace uvedené v tomto článku musí být uvedeny v každé úvěrové smlouvě. Informace a samotná úvěrová smlouva nemusí být obsaženy v jediném dokumentu, aby však bylo dosaženo souladu s čl. 10 odst. 1, musí být každá smlouva vypracována na papíře nebo na jiném trvalém nosiči.

24 — Viz výše bod 7 a poznámka pod čarou č. 9.

25 — Například anglická a francouzská verze. Dále viz bod 34 níže.

26 — Rozsudek ze dne 3. dubna 2008, *Endendijk*, C-187/07, EU:C:2008:197, body 22 až 24.

27 — Viz bod 13 výše.

28 — Viz rozsudek ze dne 5. července 2012, *Content Services*, C-49/11, EU:C:2012:419, body 39 až 42. Komise ve svém původním návrhu ze dne 11. září 2002 (COM(2002)443 final, Úř. věst. C 331E, s. 200, pozdější směrnice 2008/48, uvádí, že definice „trvalého nosiče“ je stejná jako definice použitá ve směrnici o prodeji na dálku, viz bod 13 výše.

36. Tento názor nachází oporu i v systematice směrnice 2008/48. Předmluvní informace upravené článkem 5 nemusí být poskytnuty v témže dokumentu, který obsahuje nabídku (čl. 5 odst. 1). Tyto informace se poskytují prostřednictvím obecného formuláře „standardní evropské informace o spotřebitelském úvěru“²⁹. Z toho vyplývá, že není v rozporu s legislativní systematikou směrnice 2008/48, jsou-li povinné údaje poskytovány v jiném dokumentu než v samotné úvěrové smlouvě.

37. V článku 10 není uvedeno, že úvěrová smlouva musí být podepsána stranami nebo že ji musí tvořit jediný dokument³⁰. Z výrazu, podle kterého článkem 10 „nejsou dotčena žádná vnitrostátní pravidla ohledně platnosti uzavírání úvěrových smluv“, ve spojení s bodem 30 odůvodnění, který uvádí, že směrnice 2008/48 neupravuje otázky smluvního práva související s platností úvěrových smluv, vyplývá, že toto ustanovení neupravuje otázky týkající se formální stránky uzavírání smluv.

38. Do jaké míry je ponecháno na úvaze členských států, zda zachovají či zavedou vnitrostátní pravidla týkající se smluv o spotřebitelském úvěru, představuje spornou otázku. Je obtížné přesně stanovit okamžik, kdy harmonizovaná pravidla tuto diskreční pravomoc vylučují – a je to právě tento okamžik, ke kterému předkládající soud žádá o poskytnutí vodítka.

39. Z článku 22 odst. 1 směrnice 2008/48, vykládaného ve světle bodů 9 a 10 odůvodnění směrnice, vyplývá, že směrnice stanoví úplnou harmonizaci, pokud jde o úvěrové smlouvy spadající do její oblasti působnosti. Členské státy tedy nesmějí v záležitostech, které jsou harmonizované, zachovávat ani zavádět vnitrostátní ustanovení odchylná od ustanovení směrnice 2008/48³¹.

40. Z článku 1 však jasně vyplývá, že směrnice 2008/48 harmonizuje pouze *některé aspekty* právních předpisů členských států upravujících smlouvy o spotřebitelských úvěrech. Neexistuje-li harmonizace, mohou členské státy zachovávat či zavádět vnitrostátní právní předpisy.

41. V projednávané věci je nesporné, že úvěrová smlouva dotčená v původním řízení spadá do oblasti působnosti směrnice 2008/48. Je tudíž nezbytné zjistit rozsah harmonizace podle unijních pravidel.

42. Ze znění čl. 10 odst. 1 a 2 vyplývá, že směrnice 2008/48 harmonizuje druh informací, které mají být uvedeny v úvěrových smlouvách; všech 22 údajů uvedených v čl. 10 odst. 2 musí být spotřebiteli poskytnuto v úvěrové smlouvě. Směrnice 2008/48 rovněž upravuje způsob, jakým mají být informace uvedené v čl. 10 odst. 2 poskytovány (na papíře nebo na jiném trvalém nosiči) a ukládá, aby byly uváděny „[...] jasně a výstižně [...]“.

43. Ačkoli unijní právo stanoví formální požadavky v jiných oblastech, jako například pro evropský platební rozkaz³², nespádají otázky týkající se formální stránky uzavírání smluv do oblasti působnosti směrnice 2008/48. To znamená, že směrnice 2008/48 neharmonizuje to, zda je úvěrová smlouva podepsána, nebo zda jsou povinné údaje a podmínky, za kterých se úvěr poskytuje, obsaženy v jediném dokumentu.

29 — Příloha II směrnice 2008/48.

30 — Směrnice 2008/48 obsahuje jediný odkaz na podpis v bodě 37 odůvodnění, a to v souvislosti se smlouvami o vázaném úvěru. Projednávaná žádost o rozhodnutí o předběžné otázce se však těchto smluv netýká a bod 37 odůvodnění není v projednávané věci relevantní.

31 — Viz rozsudek ze dne 12. července 2012, SC Volksbank România, C-602/10, EU:C:2012:443, bod 38. Úvěrová smlouva dotčená v uvedené věci nespádala do oblasti působnosti směrnice 2008/48.

32 — Například viz čl. 7 odst. 5 a 6 nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1896/2006 ze dne 12. prosince 2006, kterým se zavádí řízení o evropském platebním rozkazu (Úř. věst. L 399, s. 1). Účelem tohoto nařízení je mimo jiné zjednodušit a urychlit řízení o sporech v přeshraničních případech týkajících se nesporných peněžních nároků a snížit náklady na ně.

44. Není zcela zřejmé, co přesně slovenské vnitrostátní právo stanoví. Na jedné straně slovenský občanský zákoník stanoví, že písemný právní úkon je platný, je-li podepsán jednající osobou³³. Na straně druhé slovenský obchodní zákoník zřejmě připouští, že část obsahu úvěrové smlouvy lze určit odkazem na všeobecné obchodní podmínky podniku³⁴. Zákon o spotřebitelském úvěru stanoví, co musí obsahovat smlouva o spotřebitelském úvěru³⁵. Soudnímu dvoru však není známo, jak tato různá ustanovení vnitrostátního práva vzájemně působí.

45. Ze skutečností uvedených v předkládacím usnesení vyplývá, že samotná smlouva o úvěru (podepsaná dlužnicí) obsahovala některé z povinných údajů uvedených v čl. 10 odst. 2 směrnice 2008/48. Všeobecné obchodní podmínky věřitelky, které zřejmě obsahovaly některé (pravděpodobně ne všechny) z dalších povinných údajů, *nebyly* podepsány dlužnicí ani věřitelkou. Není zřejmé, zda – a pokud ano, do jaké míry – byla dlužnice v podepsané úvěrové smlouvě upozorněna na to, kde přesně ve všeobecných obchodních podmínkách může nalézt povinné údaje, které nejsou zahrnuty do podepsané úvěrové smlouvy.

46. Ve snaze napomoci Soudnímu dvoru při poskytování vodítka vnitrostátnímu soudu navrhuji přistupovat k tomuto problému následujícím způsobem.

47. Zaprvé, byla by v rozporu se směrnicí 2008/48 vnitrostátní právní úprava, podle které mají být všechny povinné údaje poskytovány písemně na jediném, podepsaném dokumentu?

48. Podle mého názoru zní odpověď na tuto otázku „ne“. Povinné údaje by byly na papíře a byly by všechny poskytnuty spotřebiteli, čímž by byly splněny požadavky stanovené v čl. 10 odst. 1 a 2. Spotřebitel by byl ihned nasměrován na veškeré údaje nezbytné k tomu, aby mohl učinit informované rozhodnutí, neboť tyto informace by byly obsaženy v jediném dokumentu. Takový požadavek stanovený vnitrostátním právem by tudíž podporoval cíl směrnice, kterým je zajistit vysokou úroveň ochrany spotřebitelů, a nebránil by dalšímu cíli směrnice, kterým je podpora jednotného trhu³⁶. Směrnice 2008/48 neobsahuje *požadavek*, aby byly všechny povinné údaje uváděny v jediném podepsaném dokumentu, ovšem ani takové úpravě nebrání.

49. To ovšem neznamená, že členské státy mohou zcela libovolně stanovit dodatečné formální náležitosti pro uzavírání smlouvy o spotřebitelském úvěru. Jen pro ilustraci: při jednání se Soudní dvůr dotázal, zda by bylo přijatelné trvat na tom, aby každá smlouva o spotřebitelském úvěru byla podepsána oběma stranami za přítomnosti notáře. Takové pravidlo by skutečně mohlo vést ke zvýšení ochrany spotřebitelů. Ovšem významně by změnilo směrnicí stanovenou rovnováhu mezi dvěma cíli, kterými jsou vysoká úroveň ochrany spotřebitele a podpora fungování jednotného trhu, a to ve značný neprospěch jednotného trhu. Obě strany by musely (příčemž břemeno by pravděpodobně nesli především věřitelé) splnit formální náležitosti, které by vedly k podstatně vyšším nákladům; a rozhodně by mohly vést ke znevýhodnění věřitelů sídlících v jiném členském státě než v členském státě spotřebitele. Z tohoto důvodu by podle mého názoru stanovení takové povinnosti překračovalo rámec diskreční pravomoci ponechané členskými státy při stanovení povinností vztahujících se k uzavírání takových smluv ve vnitrostátním právu.

50. Zadruhé, bránila by směrnice 2008/48 vnitrostátní právní úpravě, podle které by bylo přípustné, aby povinné údaje byly poskytovány na papíře ve všeobecných obchodních podmínkách věřitele, a nikoliv v samotné (podepsané) smlouvě o spotřebitelském úvěru?

33 — Viz bod 14 výše.

34 — Viz bod 15 výše.

35 — Viz bod 16 výše.

36 — Viz body 8 a 9 odůvodnění směrnice 2008/48.

51. Podle mého názoru zní odpověď na tuto otázku opět „ne“, s výhradou určitých dodatečných podmínek. Stejně jako v předchozím případě, povinné údaje by byly na papíře a všechny by byly poskytnuty spotřebiteli (být rozděleně ve dvou dokumentech), čímž by byly splněny požadavky čl. 10 odst. 1 a 2. Až potud je to v pořádku. Jsou-li však informace rozděleny do dvou dokumentů, existuje zřejmé riziko, že spotřebitel by ve skutečnosti nemohl provést úplné, informované a včasné posouzení smlouvy, která je mu navrhována, tak jak stanoví směrnice 2008/48.

52. Z uvedených důvodů se domnívám, že by bylo nutné stanovit *minimální dodatečné podmínky* – tj. stanovené vnitrostátním právem – aby byla taková úprava přijatelná: i) jednotlivé dokumenty, ve kterých by dohromady byly uvedeny všechny povinné údaje, by musely být spotřebiteli poskytnuty zároveň a před uzavřením smlouvy (tak by bylo spotřebiteli umožněno posoudit navrhované ujednání před tím, než vyjádří svůj souhlas, že jím bude vázán), ii) v samotné úvěrové smlouvě by musely být uvedeny jasné a přesné odkazy na příslušné konkrétní části všeobecných obchodních podmínek věřitele, a tím by bylo spotřebiteli umožněno přesně zjistit, kde má hledat veškeré povinné údaje, které nebyly uvedeny v úvěrové smlouvě³⁷, iii) musel by existovat nepochybný důkaz, že spotřebiteli byly skutečně včas poskytnuty (v každém případě před uzavřením smlouvy o spotřebitelském úvěru) veškeré povinné údaje.

53. Je na příslušném vnitrostátním soudu, jemuž jako jedinému přísluší posoudit skutkový stav a vyložit působnost vnitrostátního práva, aby posoudil, zda vnitrostátní právní úprava splňuje tyto požadavky, a není tudíž v rozporu se směrnicí 2008/48.

54. Dospěla jsem tudíž k závěru, že se výraz „na papíře nebo na jiném trvalém nosiči“ uvedený v článku 10 směrnice 2008/48 vztahuje jak na ustanovení úvěrové smlouvy uzavřené mezi stranami, tak i na informace uvedené v čl. 10 odst. 2 směrnice 2008/48, které jsou součástí úvěrové smlouvy. Článek 10 nestanoví požadavek, aby úvěrová smlouva byla podepsána stranami či aby informace uvedené v čl. 10 odst. 2 byly uváděny v jediném dokumentu. Směrnice 2008/48 nebrání vnitrostátní právní úpravě, která vyžaduje, aby všechny povinné údaje byly poskytovány písemně na jediném, podepsaném dokumentu. Směrnice 2008/48 nebrání ani vnitrostátní právní úpravě, která připouští, aby povinné údaje byly poskytovány na papíře nebo na jiném trvalém nosiči ve všeobecných obchodních podmínkách věřitele, a nikoliv na (podepsané) smlouvě o spotřebitelském úvěru, a to za předpokladu, že jsou splněny minimálně následující podmínky: i) jednotlivé dokumenty obsahující povinné údaje jsou spotřebiteli poskytnuty současně a před uzavřením smlouvy, ii) úvěrová smlouva obsahuje jasné a přesné odkazy na povinné údaje a uvádí, kde je lze ve všeobecných obchodních podmínkách věřitele nalézt, a iii) věřitel může prokázat, že povinné údaje spotřebiteli předal před uzavřením smlouvy. Je na příslušném vnitrostátním soudu, aby posoudil, zda vnitrostátní právní úprava splňuje tyto požadavky, a není tudíž v rozporu se směrnicí 2008/48.

Třetí a čtvrtá otázka – povinné údaje týkající se četnosti plateb [čl. 10 odst. 2 písm. h)]

55. Článek 10 odst. 2 písm. h) směrnice 2008/48 stanoví, že „výše, počet a četnost plateb, jež má spotřebitel provést“ představují povinné údaje, které musí být poskytnuty spotřebiteli. Nestanoví, že v úvěrové smlouvě musí být uvedena všechna data splatnosti pohledávky. Informace, které mají být spotřebiteli poskytnuty jako předmluvní informace (článek 5) a při uzavření smlouvy (článek 10), se částečně překrývají³⁸. To je v souladu s cílem ochrany spotřebitele sledovaným směrnicí 2008/48.

37 — Lord Denning k velmi široce stanovené „všeobecné podmínce“, která měla vést k vyloučení zákonné odpovědnosti za zranění a byla uvedena na vývěsce na parkovišti a údajně byla „začleněna“ do smlouvy o parkování prostřednictvím několika slov vytištěných drobným písmem na lístku vydaném automatem, konstatoval, že se jednalo o „tak dalekosáhlé porušení práv, že soud nemůže požadovat, aby jimi byl kdokoliv vázán, jestliže na ně nebyl výslovně upozorněn [...] Za dostatečné by bylo považováno takové upozornění, které by bylo vytištěno červeným inkoustem a upozorňovala by na ně červená ruka – případně nějaký obdobně křiklavý způsob“: *Thornton v. Shoe Lane Parking Ltd* (C. A.) [1971] 2 Q. B. 163 na 170 C-D per Lord Denning M.R. Tento výrok uvítala nastupující generace studentů anglického práva. Toto konstataování je rovněž zcela na místě, pokud jde o potřebu zajistit, aby slabší smluvní strana byla upozorněna na důležité podmínky, kterými bude v případě uzavření smlouvy vázána.

38 — Viz COM(2002) 443 final, s. 16.

Spotřebitel musí vědět, kdy jsou splátky úvěru splatné. Tohoto cíle je však dosaženo i v případě, kdy věřitel používá objektivně zjistitelná kritéria. Nejvíce se nabízí způsob odkazující na kalendář a používající takové formulace, jakou navrhuje předkládající soud – například, „měsíční splátky jsou splatné nejpozději do 15. dne každého kalendářního měsíce“.

56. Z přípravných prací na směrnici vyplývá, že povinnost uvést výši, počet a četnost nebo data plateb byla poprvé zavedena směrnicí 90/88/EHS³⁹, která ji vložila do čl. 4 odst. 2 písm. c) směrnice 87/102/EHS⁴⁰. Věřitelům byla výslovně poskytnuta volba uvést buď počet a četnost plateb, *nebo* data. Podle mého názoru stávající znění neobsahuje (nový) požadavek stanovící povinnost uvádět data.

57. Dospěla jsem tudíž k závěru, že výraz „četnost plateb“ uvedený v čl. 10 odst. 2 písm. h) směrnice 2008/48 neukládá věřiteli povinnost, aby v úvěrové smlouvě uváděl přesné datum, ke kterému má být každá splátka uskutečněna.

Pátá a šestá otázka – povinné údaje týkající se tabulky umoření (čl. 10 odst. 2 písm. i))

58. Stanoví-li úvěrová smlouva s pevně stanovenou dobou trvání umořování jistiny, má spotřebitel právo obdržet bezplatně na požádání kdykoliv za trvání úvěrové smlouvy výpis z účtu v podobě tabulky umoření. Předkládající soud se táže, zda tato tabulka musí být rovněž obsažena v úvěrové smlouvě uzavřené stranami.

59. Podle mého názoru nemusí.

60. Článek 10 odst. 2 písm. i) harmonizuje některé aspekty právních a správních předpisů členských států týkajících se požadavku poskytovat tabulku umoření a obsahu této tabulky. To znamená, že pravidla týkající se toho, kdy může být tabulka požadována, a informace, které musí obsahovat, jsou plně harmonizována.

61. Ze znění čl. 10 odst. 2 písm. i) vyplývá, že spotřebitel má právo požadovat tabulku umoření kdykoliv za trvání úvěrové smlouvy. Pokud by měl věřitel povinnost poskytnout tabulku pouze při podpisu úvěrové smlouvy, byl by výraz „[...] právo spotřebitele obdržet bezplatně na požádání *kdykoliv za trvání úvěrové smlouvy* výpis z účtu v podobě tabulky umoření“ zbaven významu a právo spotřebitele by bylo podstatně méně prospěšné. Tabulka umoření poskytnutá při uzavření úvěrové smlouvy není nic jiného než prohlášení o záměru, jak bude dále postupováno. Spotřebiteli nepomůže zjistit, jak splácí úvěr. Za tím účelem musí požadovat aktualizovanou tabulku.

62. Tento výklad je podepřen čl. 10 odst. 3, z něhož ve spojení s čl. 10 odst. 2 písm. i) vyplývá, že věřitel je povinen dlužníkovi na požádání poskytnout aktualizovanou tabulku umoření.

63. Z toho vyvozují, že čl. 10 odst. 2 písm. i) směrnice 2008/48 je třeba vykládat v tom smyslu, že tabulka umoření musí být poskytnuta v případě, kdy se jedná o umoření jistiny úvěrové smlouvy s pevně stanovenou dobou trvání a spotřebitel o ni požádal. Nejsou-li splněny tyto dvě podmínky, nemají podle směrnice 2008/48 věřitelé povinnost takové informace poskytovat. Mám však za to, že vnitrostátní právní úprava, která stanoví povinnost poskytnout dodatečnou tabulku při uzavření úvěrové smlouvy, neohrožuje žádný z obou cílů směrnice 2008/48. Nedomnívám se tudíž, že členské státy nesmějí přijmout ustanovení, jež by věřitelům ukládalo, aby tak činili.

39 — Směrnice Rady ze dne 22. února 1990, kterou se mění směrnice 87/102/EHS o sblížení právních a správních předpisů členských států týkajících se spotřebitelského úvěru (Úř. věst. L 61, s. 14; Zvl. vyd. 15/001, s. 374).

40 — Směrnice Rady ze dne 22. prosince 1986 o sblížení právních a správních předpisů členských států týkajících se spotřebitelského úvěru (Úř. věst. 1987, L 42, s. 48; Zvl. vyd. 15/001, s. 326).

Sedmá otázka – přiměřenost vnitrostátní sankce

64. Podstatou poslední otázky předkládajícího soudu je, zda článek 11 zákona o spotřebitelském úvěru, který sankcionuje porušení povinnosti věřitele poskytnout informace uvedené v čl. 10 odst. 2 směrnice 2008/48 (provedené zákonem o spotřebitelském úvěru) tím, že se poskytnutý úvěr považuje za bezúročný a bez poplatků⁴¹ (takže dlužník má povinnost splatit pouze jistinu), splňuje kritérium přiměřenosti stanovené v článku 23 směrnice 2008/48.

65. Položená otázka je formulována velmi obecně a abstraktně. To je do určité míry nevyhnutelné. Předkládající soud ještě nemá potřebné vodítko od Soudního dvora, které by mu umožnilo rozhodnout, zda byly splněny požadavky článku 10 směrnice 2008/48 upravující obsah úvěrové smlouvy, jak byly provedeny do vnitrostátního práva. A dokud nedojde k porušení vnitrostátních právních předpisů, které tyto požadavky provádějí, není potřeba uplatňovat sankce. Je však zřejmé, že tato otázka není hypotetická nebo irelevantní z hlediska výsledku řízení před vnitrostátním soudem. V případě, že vnitrostátní soud rozhodne, že došlo k porušení předpisů, bude muset použít „účinné, přiměřené a odrazující“ sankce.

66. Článek 23 směrnice stanoví, že pravidla pro sankce za porušení vnitrostátních právních předpisů upravujících povinné údaje, jež mají být obsaženy v úvěrové smlouvě, musí být účinná, přiměřená a odrazující a členské státy přijmou veškerá nezbytná opatření k zajištění jejich uplatňování. V těchto mezích zůstává volba sankcí v pravomoci členských států⁴². Soudní dvůr také rozhodl, že sankce musí být přiměřené závažnosti porušení, která postihují, zejména zajištěním skutečně odrazujícího účinku, přičemž musí respektovat obecnou zásadu proporcionality⁴³.

67. Sankcí popsanou vnitrostátním soudem přichází věřitel o celý zisk z dané operace (nebo jinak řečeno, je nucen se vzdát příjmu, který by mu jinak půjčená částka vydělala) a sankce mu ukládá, aby nesl poplatky související s obsluhou úvěru a přijímáním splátek jistiny od dlužníka. Intuitivně lze takovou sankci považovat za účinnou a odrazující.

68. Ale je tato sankce přiměřená?

69. Soudní dvůr v projednávané věci fakticky nedisponuje skutkovými nebo právními poznatky nezbytnými pro užitečnou odpověď⁴⁴. V předkládacím usnesení je uvedeno pouze (v samotné formulaci sedmé otázky), že podle dotčeného ustanovení vnitrostátního práva „*má absence většiny prvků úvěrové smlouvy požadovaných podle čl. 10 odst. 2 směrnice za následek, že poskytnutý úvěr je považován za bezúročný a bez poplatků*“ (*kurziva provedena autorkou stanoviska*). Není však jasný skutečný význam výrazu „většina údajů“ nebo to, zda vnitrostátní právní předpisy považují některé z 22 povinných údajů uvedených v čl. 10 odst. 2 směrnice 2008/48 za významnější než ostatní (takže jejich opomenutí je závažnější), případně, kde je přesná hranice (z hlediska závažnosti porušení) pro uplatnění sankce.

70. Z těchto důvodů navrhuji, aby Soudní dvůr v odpovědi na sedmou otázku předkládající soud vyzval, aby v každém jednotlivém případě posoudil, zda povinné údaje uvedené v čl. 10 odst. 2 směrnice 2008/48, které byly ve smlouvě o spotřebitelském úvěru opomenuty, byly takové povahy, že mohly významně ohrozit schopnost spotřebitele posoudit vhodnost uskutečnění úvěrové operace, a rozhodl, zda je sankce, která věřiteli ukládá, aby se vzdal všech úroků a nesl veškeré poplatky spojené s úvěrovou smlouvou, přiměřená, či zda by byla vhodnější mírnější sankce.

41 — V předkládacím usnesení není uvedeno a Soudnímu dvoru není známo nic bližšího o oblasti působnosti tohoto ustanovení.

42 — Bod 47 odůvodnění, rovněž viz rozsudek ze dne 27. března 2014, LCL Le Crédit Lyonnais, C-565/12, EU:C:2014:190, bod 43.

43 — Viz rozsudek ze dne 27. března 2014, LCL Le Crédit Lyonnais, C-565/12, EU:C:2014:190 bod 44 a citovaná judikatura.

44 — Viz rozsudek ze dne 27. března 2014, LCL Le Crédit Lyonnais, C-565/12, EU:C:2014:190, bod 37.

Závěry

71. S ohledem na výše uvedené navrhuji, aby Soudní dvůr na otázky, které položil Okresný soud (okresní soud), Dunajská Streda, Slovensko, odpověděl v tomto smyslu:

- Výraz „na papíře nebo na jiném trvalém nosiči“ v článku 10 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2008/48/ES ze dne 23. dubna 2008 o smlouvách o spotřebitelském úvěru a o zrušení směrnice Rady 87/102/EHS se vztahuje na nosiče, na kterých je úvěrová smlouva vypracována a předána spotřebiteli. Tento výraz se vztahuje jak na ustanovení úvěrové smlouvy uzavřené stranami, tak i na informace uvedené v čl. 10 odst. 2 směrnice 2008/48, které tvoří část úvěrové smlouvy. Článek 10 neukládá, aby smlouva o úvěru byla podepsána oběma stranami nebo aby informace uvedené v čl. 10 odst. 2 směrnice 2008/48 byly uvedeny v jediném dokumentu. Vnitrostátní právní úprava, která vyžaduje, aby všechny povinné údaje byly poskytovány písemně v jediném, podepsaném dokumentu, není v rozporu se směrnicí 2008/48. Stejně tak není v rozporu se směrnicí 2008/48 vnitrostátní právní úprava, která umožňuje, aby povinné údaje byly poskytovány na papíře nebo na jiném trvalém nosiči ve všeobecných obchodních podmínkách věřitele, a nikoliv v samotné (podepsané) smlouvě o spotřebitelském úvěru, a to za předpokladu, že jsou splněny minimálně následující podmínky: i) jednotlivé dokumenty obsahující povinné údaje byly spotřebiteli poskytnuty zároveň a před uzavřením smlouvy, ii) úvěrová smlouva obsahuje jasné a přesné odkazy na povinné údaje a uvádí, kde je lze ve všeobecných obchodních podmínkách věřitele nalézt, a iii) věřitel může prokázat, že povinné údaje spotřebiteli předal před uzavřením smlouvy. Je na příslušném vnitrostátním soudu, aby posoudil, zda je vnitrostátní právní úprava v souladu s těmito podmínkami, a zda tudíž je či není v rozporu se směrnicí 2008/48.
- Výraz „četnost plateb“ uvedený v čl. 10 odst. 2 písm. h) směrnice 2008/48 neukládá věřiteli povinnost uvádět v úvěrové smlouvě přesné datum, ke kterému má být každá splátka uskutečněna.
- Článek 10 odst. 2 písm. i) směrnice 2008/48 je třeba vykládat v tom smyslu, že tabulka umoření musí být poskytnuta v případě, kdy se jedná o umoření jistiny úvěrové smlouvy s pevně stanovenou dobou trvání a spotřebitel o ni požádal. Směrnice 2008/48 ale členským státům nebrání, aby věřiteli ukládaly povinnost poskytnout dodatečnou tabulku umoření při uzavření úvěrové smlouvy.
- Je na vnitrostátním soudu, aby v každém jednotlivém případě posoudil, zda povinné údaje uvedené v čl. 10 odst. 2 směrnice 2008/48, které byly ve smlouvě o spotřebitelském úvěru opomenuty, jsou takové povahy, že mohla být podstatně ohrožena schopnost spotřebitele posoudit vhodnost uskutečnění úvěrové operace, a rozhodl, zda je sankce, která věřiteli ukládá, aby se vzdal všech úroků a nesl veškeré poplatky spojené s úvěrovou smlouvou, přiměřená či zda by byla vhodnější mírnější sankce.“